

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України

Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту

Ольга МЕЛЬНИК

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
з навчальної дисципліни
«Управління та нагляд у галузі охорони праці»

для підготовки здобувачів за
першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальності 263 «Цивільна безпека» (ОПП «Охорона праці»)

Упорядник: кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
Ольга МЕЛЬНИК.

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Управління та нагляд у галузі охорони праці» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітньо-професійна програма «Охорона праці») / Упор.: Ольга МЕЛЬНИК. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2022. – 45 с.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України.

Протокол від «22» серпня 2022 р. № 1.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні методичні вказівки	6
2. Завдання для виконання контрольної роботи	8
Список рекомендованої літератури	13

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління та нагляд у галузі охорони праці» є:

- формування в майбутніх фахівців системи основоположних знань, уявлень та відомостей про науково-теоретичне обґрунтування правових і організаційних питань управління охороною праці;

- формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань та умінь з правових й організаційних питань безпеки та гігієни праці, активної життєвої позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників відносно результатів трудової діяльності;

- підготовка висококваліфікованих фахівців, які можуть самостійно і нормативно-обґрунтовано вирішувати завдання державного нагляду (контролю) за додержанням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці;

- формування в здобувачів вищої освіти навичок та практичних вмінь для розгляду конкретних ситуацій і вирішення практичних завдань.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- вимоги законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці;
- організацію охорони праці на підприємствах, в установах та організаціях;
- концепцію управління охороною праці в Україні;
- особливості діяльності центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони праці, ядерної та радіаційної безпеки, цивільного захисту, санітарного та епідемічного благополуччя населення;
- порядок організації та здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням і виконанням вимог законодавства в сфері охорони праці;
- порядок проведення державної експертизи умов праці;
- принципи здійснення контролю за якістю проведення атестації робочих місць за умовами праці;
- кваліфікацію адміністративних правопорушень в галузі охорони праці;
- правила та порядок застосування запобіжних заходів у галузі охорони праці.

вміти:

- застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту, охорони праці у практичній діяльності;
- проводити первинну оцінку оперативної обстановки на місці надзвичайної ситуації;
- визначати цілі та завдання управління охороною праці на підприємствах, в установах та організаціях;
- аналізувати відповідність технологічного процесу, будівель і споруд проектам та нормативно-технічній документації;
- обґрунтовувати заходи щодо технічного обслуговування і ремонту для забезпечення належного технічного стану і безпечної експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва;
- визначати методи реалізації основних функцій системи управління охороною праці в умовах конкретного виробництва;

- оцінювати ефективність діяльності служби охорони праці та рівень організації системи управління охороною праці на об'єкті, перевіряти виконання розпоряджень, приписів, постанов наглядово-профілактичних органів, організувати проведення контролю щодо дотримання вимог, норм і правил з охорони праці та промислової безпеки.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Навчальним планом Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з дисципліни «Управління та нагляд у галузі охорони праці» для студентів заочної форми навчання передбачено виконання письмової контрольної роботи.

Здобувач у разі потреби може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 2,5 см, праве 1,5 см) та вкладена в папку для файлів.

Контрольна робота оформлюється в зошиті не менше 12 аркушів, або не менше 10 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву дисципліни, номер залікової книжки, назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, охайно оформлені.

При відповіді на теоретичне завдання – обов'язково робити посилання на закони та нормативно-правові акти України.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в терміни, що зазначені в графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

2. Здатність здобувача:

– диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;

– аналізувати зміст правових актів, що нормують роботу в галузі охорони праці;

– користуватися законами та нормативно-правовими актами.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі, не має списку використаної літератури – **не зараховується**.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Контрольна робота складається з теоретичного завдання. Воно складається із трьох питань. Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозичені тексту);
- список використаної літератури.

Контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант завдання визначається по двох останніх цифрах номера залікової книжки. Наприклад, якщо номер залікової книжки 355, то номер варіанту завдання буде 55. За таблицею 1 визначаємо номер завдання теоретичних питань: 16.

Таблиця 1

		Остання цифра номера залікової книжки									
Передостання цифра номера залікової книжки		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	3	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	5	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	7	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	9	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Завдання 1

1. Державне управління охороною праці.
2. Облік та аналіз показників травматизму на виробництві.
3. Повноваження та обов'язки органу державного нагляду (контролю).

Завдання 2

1. Система управління охороною праці в Україні та її основні центри.
2. Основні принципи державного нагляду (контролю).
3. Принципи і напрямки здійснення державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки.

Завдання 3

1. Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці.
2. Методика розрахунку економії та економічне обґрунтування заходів щодо поліпшення умов і охорони праці.
3. Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).

Завдання 4

1. Економічні методи управління охороною праці.
2. Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю) в Україні.
3. Планові інспекційні перевірки суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії.

Завдання 5

1. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.
2. Визначення економічних наслідків виробничого травматизму та професійних захворювань.
3. Мета створення та призначення інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).

Завдання 6

1. Суб'єкти та рівні системи управління охороною праці.
2. Планові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).
3. Обов'язки адміністрації по забезпеченню цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.

Завдання 7

1. Безпека праці в Україні.
2. Визначення ефективності заходів профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності.
3. Основні вимоги до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).

Завдання 8

1. Основні законодавчі та нормативно-правові акти про охорону праці.

2. Позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).
3. Особливості здійснення державного нагляду на ядерних установках.

Завдання 9

1. Визначення ефективності системи управління охороною праці.
2. Оформлення розпорядчих документів щодо підготовки та проведення перевірок.
3. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження діяльності у сфері використання ядерної енергії.

Завдання 10

1. Фінансування охорони праці.
2. Оформлення документів щодо результатів здійснення державного нагляду (контролю).
3. Основні завдання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Завдання 11

1. Заходи та засоби з охорони праці.
2. Організація формування єдиної справи розпорядчих документів, що приймаються органом державного нагляду (контролю) під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.
3. Розробка заходів по усуненню недоліків, виявлених при перевірці об'єктів з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.

Завдання 12

1. Значення оцінки соціально-економічної ефективності працезохоронних заходів.
2. Основні завдання та повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.
3. Питання, що підлягають перевірці під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.

Завдання 13

1. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
2. Основні завдання та повноваження територіальних органів Держпраці.
3. Етапи перевірок з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки об'єктів і методи їх проведення.

Завдання 14

1. Фонд соціального страхування України.
2. Обов'язки та права центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці.
3. Особливості проведення наглядово-профілактичної роботи на об'єктах з масовим перебуванням людей.

Завдання 15

1. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування.
2. Поняття та основні завдання державного санітарно-епідеміологічного нагляду.
3. Особливості розподілу у сфері техногенної та пожежної безпеки суб'єктів господарювання за ступенем ризику від провадження їх господарської діяльності.

Завдання 16

1. Структура та склад служби страхових експертів.
2. Повноваження головних державних санітарних лікарів та інших посадових осіб, які здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд.
3. Мета та види перевірок з питань пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту об'єктів.

Завдання 17

1. Права страхових експертів.
2. Заходи щодо припинення порушення санітарного законодавства. Відповідальність за порушення санітарного законодавства.
3. Організація і проведення наглядово-профілактичної роботи на підприємствах.

Завдання 18

1. Основні завдання та функції служби страхових експертів.
2. Обов'язки посадових осіб державного нагляду у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.
3. Позапланові інспекційні перевірки суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії.

Завдання 19

1. Організація роботи страхових експертів.
2. Права посадових осіб органів державного нагляду у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.
3. Повноваження суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, щодо яких здійснюється державний нагляд.

Завдання 20

1. Проведення перевірок стану умов і безпеки праці та профілактичної роботи.
2. Обов'язки та права територіальних органів (Управління) Держпраці.
3. Оформлення результатів і підведення підсумків перевірки об'єктів з питань цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту: Закон України від 21.04.2022 р. № 2228-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2228-20#Text>.
4. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці: Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 07.02.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001641-08#Text>.
5. Про затвердження Типового положення про службу охорони праці (НПАОП 0.00-4.35-04): наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>.
6. Про затвердження Типового положення про комісію з питань охорони праці підприємства: наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.03.2007 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07#Text>.
7. Про схвалення Концепції реформування системи управління охороною праці в Україні та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 р. № 989-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2018-%D1%80#Text>.
8. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>.
9. Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF#Text>.
10. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.
11. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
12. Про затвердження переліку заходів та засобів з охорони праці: постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. № 994. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994-2003-%D0%BF#Text>.
13. Чабан В.Й., Засанська С.В. Соціально-економічні основи охорони праці: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2012. – 224 с.
14. Калина А. В. Економіка праці та соціально-трудова відносини : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Калина. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 498 с. : іл. – Бібліогр. : с. 490–497.
15. Керб Л.П. Основи охорони праці: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 215 с

16. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник. – 5-те вид., оновлене. Затверджено МОН / Грішнова О.А. – К., 2011. – 390 с.
17. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Навч.-метод. Посібник / За заг. ред. проф. Качана Є. П. – Тернопіль: ТДЕУ, 2006. – 373 с.
18. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посібник / Н. І. Єсінова. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 189 с.
19. Організація наглядової діяльності в галузі охорони праці: навч. посіб. / Ткачук К. Н., Филипчук А. С., Зеркалов Д. В., Полукаров О. І., Полукаров Ю. О., Кружилко О. Є., Шаталов О. С., Туровська Г. І. – Рівне: НУВГП, 2016. – 450 с.